

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת חיי שרה
שנת תשפ"ו

גליון
קכ"ח

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

• סמך על הילד

ולכן אני רוצה פה לחזק את כל העובדים במוסדות שלנו, ולכל אלו שישמעו או שיקראו את השעור הזה; המטרה של תלמוד תורה, של בית חנוך ושל ישיבה היא להחדיר בילדים: **"אמונה! יש בורא לעולם! אין עוד מלבדו - אין שום דבר חוץ מהקדוש ברוך הוא! מלא כל הארץ כבודו - הקדוש ברוך הוא נמצא בכל העולם!"**

אם שופכים בילדים אמונה חזקה, אוטומטית נכנס בילדים פחד לעשות עברה, ואמונה ב'שכר וענש', כי הכל תלוי ב'אמונה', אם חושבים חס ושלום שהקדוש ברוך הוא לא נמצא כאן, הולכים בשקט לתיק של מישהו וגונבים משם ממתיק, אבל אם יודעים שהקדוש ברוך הוא כאן, איך אפשר ללכת לגנב? הרי הקדוש ברוך הוא כאן! הקדוש ברוך הוא רואה! אי אפשר להתחבאות מהקדוש ברוך הוא!

איך להחדיר בילדים אמונה

תראו לילדים את העיניית שנמצאות למעלה על התקרה ותגידו להם: **"אתם רואים כאן את המצלמות הקטנות על הגג, המנהל יכול לראות את זה במשרד שלו, וראש הישיבה יכול לראות את זה במשרד שלו, אותו דבר תדעו שהקדוש ברוך הוא רואה את הכל מה שאנשים עושים"**.

ונאי שיש לנו סדר מה לומדים עם כל שכבת גיל; בכתה זו מלמדים לעשות ברכות, בכתה זו כבר מלמדים את האלף בית, כאן לומדים קריאה, כאן לומדים כבר חמש, משניות וגמרא, כמו בכל המוסדות, אבל העקר מעל הכל שאנו רוצים עם התלמוד תורה שלנו, הוא להחדיר בילדים הרבה הרבה אמונה בבורא עולם.

ואם תשאלו: **"בשביל זה היו צריכים לפתח את המוסד? האם במוסדות אחרים לא מדברים מאמונה?"** התשובה על זה היא הספור עם הצדיק הקדוש בעל הקדשת לוי זכותו יגן עלינו; כשהצדיק הקדוש בעל הקדשת לוי היה אברך הוא נסע למגיד הקדוש ממעזריטש זכותו יגן עלינו, כשהוא חזר שאל אותו חותנו: **"מה למדת אצל רבך?"** והוא ענה: **"למדתי שיש בורא לעולם"** וחותנו צחק עליו ואמר לו: **"אתה צריך לנסע עד לרבך כדי לדעת שיש בורא לעולם? הרי מי לא יודע שיש בורא לעולם; אני אקרא למשרתת ואשאל אותה אם היא יודעת שיש בורא בעולם, והיא גם תדע"** אמר הצדיק הקדוש בעל הקדשת לוי: **"היא אומרת שיש בורא בעולם, ואני יודע את זה, אני חי עם זה ואני מרגיש את זה, ואת זה קבלתי מהרבי שלי!"**

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲנִי מְבִיאִים אֶת הַשְּׁעוֹר שֶׁמֶסֶר רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה שְׁלִיט"א לְמַחְנִכִּים בְּפֶרֶשֶׁת תְּצַוֶּה ה'תשפ"ו.

הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, אני מודה ומהלל את הקדוש ברוך הוא שאני זוכה לחזק את המלמדים, המחנכים היקרים, וכל העוסקים במערכת החנוך.

מוהרא"ש זכרוננו לברכה מביא הרבה במכתבים את לשונו של המדרש (ספרי נשא פיסקא א): **"אין מחזקין אלא למחזקין"**, הכי הרבה חזק צריכים לתת לאלו שמחזקים אחרים; לכל אלו שעובדים עם ילדים ועם בחורים, מהצעירים עד הבוגרים - צריכים לתת הרבה חזק.

המטרה של תלמוד תורה, בית החנוך והישיבה

אני רוצה לבקש מכל המלמדים של המוסדות שלנו היכל הקדש, באו לא נשפח למה פתחנו את התלמוד תורה, באו לא נשפח את המטרה שבשבילה מסרנו את נפשנו לפתח את התלמוד תורה, פתחנו את התלמוד תורה במטרה אחת: למלאות את הילדים עם אמונה; שהכל יסתובב סביב אמונה - שיש בורא עולם.

שהוא ראה בעצמו את מה שהם עשו, האם משה רבנו לא האמין להקדוש ברוך הוא?! והמדרש מתרץ, בודאי שמשה רבנו האמין להקדוש ברוך הוא, אבל הוא רצה להראות לנו המלמדים, מגידי שעורים, משגיחים, וכל אלו שמתעסקים עם ילדים: תראו, אני לא שובר את הלוחות, כי אני רוצה קדם לראות את זה בעצמי ולברר אם זה נכון, וכך תעשו גם אתם.

אל תעשה שום פעלה עד שאתה בעצמך מברר את זה

זהו מדרש נפלא בשבילנו המלמדים; כשאתה שומע ספור על ילד, אל תשבר עדין את הלוחות; אל תעשה פעלה, חכה עד שאתה תראה בעצמך את כל הספור, ואתה מברר אם זה באמת כך כמו ששמעת.

הרבה פעמים קורה ששומעים ספור על ילד, ומוכיחים אותו למה הוא עשה כך, מבישים אותו ועוד מוסיפים לו סטירה, ואחר כך מתודעים שהספור בכלל לא התרחש כך, הספור היה שונה לגמרי, והילד בכלל לא היה אשם.

אי אפשר להאמין לספור מיחיד; לא משנה אם ילד בא לספר על אחר, או אפלו השרת או מלמד בא לספר לשון הרע על ילד, אי אפשר להאמין לכלום עד שמבררים בעצמנו האם זה נכון.

להאזין ולהאמין לילד

אם שומעים איזה לשון הרע על ילד, צריכים לקרוא לילד לצד ולשמע את הצד שלו בספור. וכשמדברים אל הילד אי אפשר להתחיל לצעק: "תגיד לי הרגע מה עשית!" כי אם מטילים פחד על הילד הוא לא ירצה אחר כך לדבר, צריכים לשאל את הילד ברגע: "מה היה הספור? בא נשמע ממך מה

- הוא עצמו הולך עם נעלים קרועות... אבל האמת היא שזה לא כך, כשמשהו קורה עם ילד, אני שומע איך שהילד נותן צעקה: "אוי רבנו של עולם", "אני מבקש ממך רבנו של עולם", ואני רואה מזה שכל הדרשות שהם מאזינים והם לא מראים ענין בשעת מעשה, חדרו בתוכם.

משה רבנו לא שובר מיד את הלוחות

אני רוצה לדבר מעוד נקדה שלאחרונה כבר דברנו עליה, אבל היות ולמדתי היום מדרש בפרשת כי תשא שמדבר בענין זה, חשבתי לחזק את זה עוד פעם. [ברוך השם שאני לומד מדרש רבה על דרך הלמוד של רבנו (כמבאר בשיחות הר"ן סימן עו), שרבנו אמר שייגידו את המלים דף אחר דף מבלי לעצר, ובמשך הזמן יבינו ברוך השם שהיום אני רואה במדרש חזק נפלא].

המדרש (שמות רבה, מו, א) אומר על הפסוק (שמות לב, ז): "לך רד כי שחת עמך", כשמשה רבנו היה בשמים כדי לקחת את התורה, אמר לו הקדוש ברוך הוא: "לך רד" - רד מההר, "כי שחת עמך" - קרה ספור נורא, הם עשו את העגל, וכתוב בהמשך הפסוקים (שם לב, יט): "ויהי כאשר קרב אל המחנה, וירא את העגל ומחלת ויחר אף משה וישלך מידיו את הלחת וישבר אתם תחת ההר".

רואים בפסוק, כשמשה רבנו שמע מהקדוש ברוך הוא שהיהודים עשו עגל, הוא עדין לא שבר את הלוחות, רק כשהוא הגיע קרוב למקום שרקדו שם עם העגל והוא ראה בעצמו שהיהודים עשו עגל - רק אז הוא שבר את הלוחות. והמדרש מקשה, למה חכה משה רבנו עם שבירת הלוחות עד

עוד דרך יש איך להחזיר בילדים אמונה, על ידי שמדברים אל הילדים מ'תפלה'; שהמלמדים יספרו לילדים 'ספורי תפלה' איך שהם בקשו מהקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא עזר להם. זה גם טוב אם שמעו ספור יפה של תפלה מילד, שיכריזו על זה בפתח ויחזרו על הספור בדרמטיות: "הילד אבד משהו, או שהיה צריך עצה, והוא בקש מהקדוש ברוך הוא", שואלים את הילד: "איך בקשת מהקדוש ברוך הוא?" והילד עונה: "אמרתי רבנו של עולם תעזר לי".

כל מלה שאומרים לילדים היא נצחיות

יכול להיות שבשעה שמדברים אל הילדים מאמונה זה נראה שהילדים לא מקשיבים לזה, כי הם משחקים, ילד אחד מחזיק בידו ברזל ומגרד את העץ של השלחן, [צריכים גם ללמד את הילדים שדברים ששכיחים למוסד אסור להזיק. אסור לקלף עץ משלחן, ומי שרוצה לכתב שיכתב על גיר אבל לא על שלחנות או קירות]. ילד אחר מחזיק בידו גומי ומשחק בו, וכך הלאה, והמלמד חושב שרק שלשת הילדים שתמיד מגישים לו את הלחיים כדי לקבל לטיפה - הם אלו שמקשיבים, אבל צריכים לדעת ש'כל הילדים' מקשיבים, וכל מלה שאומרים לילדים זה נצחיות, כשהילדים יתבגרו תצא האמונה שהחזירו בהם, שהם לא יאבדו עשתונות כשמשהו הולך אחרת ממה שהם רצו.

אני רואה את זה אצל הילדים שלי; לפעמים אני חושב, כל הילדים עושים סיומים, כל הילדים מדברים מהקדוש ברוך הוא, לכל הילדים יש ספורים של תפלה, רק לילדים שלי לא... כמו שהעולם אומר שהסנדלר שמתקן נעלים

אם לאח גדול יהיו טענות: "למה האח ההוא יכול לחלק את הממתקים, זה הרי לא יכול להיות שהוא סים כל כך הרבה פעמים את התהלים, אני גם אומר תהלים ועוד לא סימתי", אומרים לו: "אל תסתכל על השני, זה המעשה שלך וזה המעשה שלו (לשון רבינו בספורי מעשיות, מעשה ט' מחכם ותם); אתה תחלק את הממתקים בשבוע הבא, כי אתה עוזר מאוד יפה".

צריך לסובב בחכמה כדי לתת את ההרגשה לכל ילד שסומכים עליו.

המשך אי"ה בשבוע הבא

שאתה מאמין לו? תראה לילד שלך שאתה מאמין לו, זה הרי לא עולה כסף, מה אתה צריך לתת לילד שלך אם הוא סים תהלים או משניות? כלום! תן לו צביטה בלחי, או את הממתקים שממילא מחלקים בליל שבת אחרי הסעודה - שהוא יחלק את זה! והילד יזכר לכל החיים ששמעו אותו וסמכו עליו. [ובדאי שיראו במשך הזמן ללמד בחכמה את הילד שצריכים לבטאות כל מלה בברור, וזה לא מספיק רק להסתכל על המלים, או להגיד חצאי מלים].

היה הספור, תודה על האמת ואני לא יעניש אותך". ואם הילד מתרץ את עצמו או שהוא אומר שהספור היה שונה, צריכים לשמע אותו ולהאמין לו.

הרבה פעמים שואלים אותי הורים מהקהלה שלנו, שיש להם בעיה גדולה עם ה'סיימים' שהילדים שלהם עושים, כי הילדים אומרים כל יום שהם סיימו ספר תהלים או משניות, והם יודעים בברור שזה אינו אמת, כי זה בלתי אפשרי שהילד סים כל כך מהר. ואני אומר להורים האלו, מה יקרה אם תראה לילד שלך

מכתבים בעניני חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

איך אני מודא שישור דרך ארץ בשיעור שלי?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

אני ברוך השם זוכה כל יום לדבר בפני בחורים שיחת חזק מדבורי רבנו, מוהרא"ש וראש הישיבה, ברוך השם שהדבורים מאד מחזקים את הבחורים. תודה גדולה לראש הישיבה על העצות והשכל לחיים שראש הישיבה מדבר תמיד בשעורים, זה מאד מחזק אותי ובטוח גם עוד המון יהודים בכל העולם בלו.

אני רוצה לדעת מה לעשות ואיך לפעל שבזמן שאני מוסר את השעור הבחורים לא ידברו, ויקשיבו, אני משתדל לדבר דבורים מחזקים שכיף לשמע, אך קורה לפעמים שישנם בחורים שמדברים ומתעסקים בדברים אחרים בזמן השעור ואז אני צריך להעיר ולבקש מהם לא לדבר, אך זה בכלל לא נעים לי לעצור את השעור ולהעיר להם, וזה גם לא נעים להם.

השאלה היא מה אני צריך לעשות בשביל שהבחורים ידעו ויבינו שבשעור שלי לא מדברים ולא

מפריעים, וכך אוכל לדבר ולהכניס בהם יראת שמים טהורה ללא הפסקות והפרעות?

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ד' פרשת ויקהל, כ"ב אדר א', שנת ה'תשפ"ב

לכבוד ... גרו יאיר

קבלתי את מכתבך.

חכמינו זכרונם לברכה אומרים (פנא דבי אליהו רבה, א): "דרך ארץ קדמה לתורה", אפשר לקבל תורה, רק כשיש דרך ארץ, בלי דרך ארץ אין כלום.

זה הלמוד הראשון שאתה צריך ללמד לתלמידים שלך, ולעמד על זה חזק מאד. חייב להיות דרך ארץ כשלומד, לפני זה אי אפשר לדבר; אם מדברים, צוחקים - חבל על העבודה, העבודה היא לחנם.

אצל כל הצדיקים היתה דרך ארץ חזקה (משמעת). אנחנו

זוכרים היטב איך היה נראה אצל מוהרא"ש, כשהיינו שומעים שמוהרא"ש מגיע כבר נהיה שקט, וכשמוהרא"ש פתח את הדלת לא זזנו מהמקום, עמדנו כלנו באימה ויראה כדי שנוכל לקבל; כך היה אצל כל הצדיקים, ישבו בדרך ארץ רבה.

אצלנו בישיבה לומדים את זה עם הבחורים, שיהיה דרך ארץ בשעור, אני עומד על זה בתקיפות רבה; רק כך אפשר לקבל. כך תעשה גם, תלמד עם הבחורים, תדרש מהם שישבו בשקט בשעור; אתה לא צריך לומר שעורים ארפים, אתה יכול להתחיל עם שעורים קטנים, אבל בדקות ספורות אלו הם חייבים לשבת בשקט ובדרך ארץ.

אל תפחד להיות תקיף; ילדים ובחורים אוהבים סדר קפדני, אפלו אנשים בוגרים אוהבים להיות במקום שיש בו דרישות וכו'.

השם יעזור שתצליח עם התלמידים שלך.

...

(קונטרס עצתו אמונה פרשת פקודי שנת תשפ"ב)

מה לעשות עם ילד שסובל מממתח פנימי?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

רציתי לשאול לגבי בני בן העשר; הוא סובל מממתח פנימי, הוא מתרגז מחר מחר, והאחים והאחיות שלו סובלים מזה הרבה פעמים.

הוא ברוך השם ילד יקר, אבל היה לנו בעיה אתו שהוא נגמל מאוחר מאד, ועדיין יכולים לקרות דברים לא נעימים, במיוחד בשעות הלילה לאור או למקום שמאד מענין אותו לראות מה קורה שם, שלא לדבר שהוא לא מתעורר בלילה ללכת בשירות. אתמול אשתי היתה אתו אצל הרופא לבקרת שנתית והרופא אמר שנקח אותו לפסיכולוג.

רציתי לשאול מה דעתו של ראש הישיבה שנעשה.

מאז שהוא קטן אנחנו צועקים עליו הרבה מאד, כי הוא ילד שמוציא מהכלים מחר מאד. היתה אומרו לו הרבה בקרת, אבל עכשו ברוך השם המצב כבר הרבה הרבה יותר טוב. מאד קשה לי להשאיר רגוע, במיוחד עם הילד הזה. ברוך השם שזה הרבה יותר טוב מפעם, אבל זה עדיין רחוק ממה שצריך להיות.

מאד בואב לי בכל פעם שאני צועק עליו, הרבה פעמים אני מרגיש שאני ממש לא יכול לסבול שצעקתי עליו. הרבה פעמים אני מרגיש שאני ממש רוצה לתת לו מכות, ברוך השם שזה לא קורה.

מצד שני הרבה פעמים הוא מסגל לחזור הביתה רגוע מאד, הוא מתנהג ממש כמו הילד הכי טוב, הרבה פעמים הראש שלו במקום והוא יכול לעזור מאד יפה בבית.

אני מקווה שראש הישיבה שליט"א יעזור לי בענין. היתה רוצה לקבל תשובה כמה שיותר מהר.

יישר כח גדול על כל מה שראש הישיבה שליט"א עושה עבורנו.

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ב' פרשת במדבר, כ"ו אייר, מ"א לעומר, שנת ה'תשפ"ד

לכבוד ... נרו יאיר

קבלתי את מכתבך.

אתה בעצמך כותב את התשובה, כי כשצועקים ומשפילים ילד - על ידי זה הילד סובל מממתח פנימי והוא לא בטוח בעצמו, וזה גם גורם לכל הבעיות האלו וכו'. כפי שרבונו אומר (ספר המידות אות בנים, סימן צו): "מי שאין לו רחמנות על בנים, בידוע שאין לו חלק בשכל דקדשה", כי אסור לזלזל בילדים, אסור להשפיל ילדים, ואם הילדים מוציאים מהכלים - צריכים לחנך אותם בסבלנות ובבטחון, לא בצעקות והשפלות.

עדיף שתתן לו הרבה כבוד, תבנה אותו; תגיד: "אתה כל כך

טוב", "אתה כל כך זריז", "אתה כל כך מכשר", וכשהוא עושה דברים לאט ואתה רוצה לצעוק, תשבח אותו; תגיד לו: "איזה ילד טוב אתה", "אתה עושה כל כך מהר". רבונו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן חלק א', סימן רב): "כל מי ששכלו קטן ביותר, צריך לחלק לו כבוד ביותר, כי כל מה ששכלו יותר קטן, הוא יותר חפץ בכבוד", זו הדרך של הורים חכמים, תמיד לשבח את הילדים.

תבקש מהשם יתברך שתקבל את השכל של הצדיק שמלמד אותנו איך להתניח לילדים, לרחם על הילדים; כי רק כשיש את השכל של צדיקים מרחמים על הילדים. כפי שרבונו אומר (ספר המידות אות בנים, סימן צו): "מי שאין לו רחמנות על בנים, בידוע שאין לו חלק בשכל דקדשה", כי אסור לזלזל בילדים, אסור להשפיל ילדים, ואם הילדים מוציאים מהכלים - צריכים לחנך אותם בסבלנות ובבטחון, לא בצעקות והשפלות.

השם יעזור שתצליח בכל הענינים.

...

(קונטרס עצתו אמונה פרשת שלח שנת

תשפ"ד)

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: chinuchgilyon@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון אמונה (נשים)
שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד
079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / 845-351-9060 / אנגליה 03303502363
קנדה 438-320-9090

...

קול ברסלב
שיעורים; חזון יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד
079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / 845-351-0910 / אנגליה 03303502361
קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חזון יומי chizikyomi@gmail.com